

Piotr Ziemski

Trzecie Seminarium Historyków Filozofii Polskiej

Rocznik Historii Filozofii Polskiej 23, 410-413

2009/2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wystawa *Filozofowie polscy* z perspektywy praktyki dydaktycznej jest zapewne wydarzeniem nietypowym. Mam jednak szczerze przekonanie, że nawet jako przedsięwzięcie nietypowe, była ważna i interesująca, stanowić może także inspirację dla działań edukacyjnych i popularyzatorskich poświęconych filozofii polskiej (i nie tylko).

Ewa Kochan

🏰 Warszawa 🏰

Trzecie Seminarium Historyków Filozofii Polskiej

W dniu 18 września 2009 roku w Pałacu Tyszkiewiczów-Potockich i w gmachu dawnego Szpitala św. Rocha w Warszawie odbyło się Trzecie Seminarium Historyków Filozofii Polskiej zorganizowane przez Zakład Historii Filozofii Polskiej Instytutu Filozofii UW oraz Fundację Historii Filozofii Polskiej. Seminarium było kolejną konferencją z serii, która nie została dotąd w niniejszym dziale przedstawiona. Sprawozdanie należy zatem uzupełnić o informacje historyczne.

Początkowo projekt Seminarium Historyków Filozofii Polskiej stanowił odpowiedź na postulaty zgłaszane podczas dyskusji sekcyjnej *Perspektywy historii filozofii polskiej*, która odbyła się w dniu 17 września 2004 roku, na zakończenie prac Sekcji Historii Filozofii Polskiej VII Polskiego Zjazdu Filozoficznego w Szczecinie. Zarówno w trakcie Zjazdu w Szczecinie, jak i po nim pojawiały się propozycje zorganizowania cyklicznych spotkań służących integracji środowiska historyków filozofii polskiej, dających szansę wymiany wyników badań oraz służących doskonaleniu warsztatu naukowego. Organizacja seminarium została zapoczątkowana przez grupę filozofów skupionych wokół Zakładu Historii Filozofii Polskiej Instytutu Filozofii UW pod kierunkiem prof. UW Stanisława Pieroga. Pierwsze

Seminarium Historyków Filozofii Polskiej odbyło się w Warszawie w dniu 22 września 2006 roku. Mając świadomość, że Seminarium nawiązuje do tradycji podobnych spotkań z przeszłości, organizatorzy warszawskiego posiedzenia zaproponowali uczestnikom połączenie refleksji nad dokonaniem nestorów historii filozofii polskiej, którzy w wykładach i panelu dyskusyjnym podsumowali stan badań nad kolejnymi okresami historii polskiej myśli, z refleksją nad obecnymi wyzwaniem badawczymi oraz projektami badań przyszłych. Te trzy kierunki rozważań seminaryjnych znalazły odbicie w trzech częściach książki poseminaryjnej *Historia filozofii polskiej. Dokonania – poszukiwania – projekty* (Warszawa 2007).

Pomysł organizacji seminariów spotkał się z bardzo życzliwym przyjęciem przedstawicieli innych ośrodków akademickich. Jako pierwsze w działania organizacyjne aktywnie włączyło się środowisko krakowskie. Drugie Seminarium Filozofii Polskiej zorganizowane zostało przez nowopowstały Zakład Filozofii Polskiej Instytutu Filozofii UJ pod kierownictwem prof. Jana Skoczyńskiego. Seminarium to odbyło się w dniu 20 września 2007 roku w okazałej sali Collegium Maius oraz pomieszczeniach Instytutu Filozofii UJ. Tematem przewodnim tego spotkania była rola wychowawcza filozofii. Zapis referatów seminaryjnych znalazł się w książce *Polskie ethos i logos* (Kraków 2008). Na rok 2008 Seminarium nie zaplanowano, organizatorzy włączyli się w prace Sekcji Historii Filozofii Polskiej VIII Polskiego Zjazdu Filozoficznego w Warszawie.

Trzecie Seminarium Historyków Filozofii Polskiej poświęcone zostało zagadnieniu *Filozofii polskiej w tradycji europejskiej*. Porządek obrad ułożony został zgodnie z tradycją poprzednich posiedzeń, która nakazywała kłaść nacisk na formy interaktywne, bliższe idei seminaryjnej, kosztem czysto receptywniej formy wykładu, właściwej dla klasycznych konferencji. Zatem, dzieląc obrady na część plenarną i sekcijną, w części pierwszej zrezygnowano z referatów na rzecz panelu dyskusyjnego, natomiast w części sekcyjnej wprowadzono wydłużoną dyskusję sekcijną (obok kilkunastominutowych dyskusji nad

referatami), zaproponowano też uczestnikom płynne przejście od moderowanych obrad sekcyjnych do mniej formalnej dyskusji poza salą konferencyjną.

Część plenarną obrad wypełnił panel dyskusyjny poświęcony głównemu zagadnieniu Seminarium: *Filozofii polskiej w tradycji europejskiej*. Dyskusję panelową prowadził dr Andrzej Kołakowski (UW), udział w dyskusji wzięli profesorowie: Stanisław Borzym (IFiS PAN), Stanisław Janeczek (KUL), Stanisław Pieróg (UW) oraz Jan Skoczyński (UJ). Wystąpienie prof. Stanisława Borzyma (IFiS PAN) poświęcone było przedmiotowi historii filozofii polskiej. Panelista zwrócił uwagę w szczególności na znaczenie ujęcia światopoglądowego dziejów kultury intelektualnej, które pozwala na rekonstruowanie szczególnych obrazów świata właściwych dla polskiej tradycji filozoficznej. W toku dyskusji nad głosem prof. Borzyma postanowiono, że kolejne seminarium zostanie poświęcone zagadnieniu odniesień światopoglądowych filozofii polskiej. Ks. prof. Stanisław Janeczek (KUL) przedstawił miejsce filozofii polskiej w tradycji europejskiego Oświecenia, kolejne etapy recepcji głównych prądów oświeceniowej filozofii i ich samodzielnego rozwoju w warunkach polskich oraz szanse, jakie temu rozwojowi stwarzały reformy instytucjonalne dokonywane przez czołowych przedstawicieli polskiej myśli oświeceniowej. To zagadnienie zostało podjęte w wystąpieniu prof. Stanisława Pieroga (UW), który pokazał jak w dobie Romantyzmu filozofia polska rozwijała się po upadku nauki instytucjonalnej. Filozofia rodzima tego okresu w sposób szczególnie wpisuje się w nurt myśli nieakademickiej, nurt bardzo żywy w wieku XIX. Z innej perspektywy zagadnienie to ujął kolejny prelegent, prof. Stanisław Skoczyński (UJ), który skoncentrował się na dziejach przełomu XIX i XX wieku. Również w tym okresie utraty państwowości polskiej trudno wskazać instytucjonalny udział filozofii polskiej w tradycji europejskiej, mimo to bardzo aktywny był udział Polaków w europejskim obiegu myśli akademickiej, szczególnie w opracowaniu zagadnień diskutowanych na uniwersytetach

w krajach z ziemią polskimi sąsiadujących, do których nasi rodacy udawali się po naukę. Panel dyskusyjny pokazał różne formy udziału Polaków w filozoficznej tradycji europejskiej na przestrzeni wieków, formy wyznaczone głównie przez okoliczności historyczne, w jakich znajdowała się Polska, i wynikających z nich przemian kultury polskiej.

Drugą część obrad Seminarium prowadzono w czterech sekcjach: Sekcji Filozofii Staropolskiej, Sekcji Filozofii XIX Wieku, Sekcji Filozofii Pierwszej Połowy XX Wieku oraz Sekcji Filozofii Drugiej Połowy XX Wieku. W obradach sekcyjnych wygłoszonych zostało ok. 30 referatów, a w dyskusji wzięło udział około pięćdziesięciu przedstawicieli ośrodków akademickich z: Bydgoszczy, Katowic, Krakowa, Lublina, Szczecina, Warszawy, Torunia i Zielonej Góry.

Trzeciemu Seminarium Historyków Filozofii Polskiej towarzyszyła większa niż dotychczas liczba publikacji. Wcześniej uczestnicy otrzymywali jedynie uproszczony program obrad, tym razem każdy otrzymał broszurę zawierającą nie tylko program, lecz także abstrakty i tekst uzupełniający do jednego z referatów. Organizatorzy kolejnych seminariów zapowiadają, że takie przygotowanie materiałów seminaryjnych będzie już standardem. Niezależnie od druku abstraktów, zakwalifikowane referaty seminaryjne ukażą się w postaci książki.

Projekt Seminariów Historyków Filozofii Polskiej rozwija się nadal dynamicznie. Czwarte Seminarium zostało zorganizowane przez Zakład Historii Filozofii w Polsce Wydziału Filozofii KUL pod kierownictwem ks. prof. Stanisława Janeczka. Konferencja ta, zatytułowana *Światopoglądowe odniesienia filozofii polskiej*, odbyła się w dniach 16 i 17 września bieżącego roku w Lublinie. Piąte Seminarium planowane jest na rok 2011 w Krakowie. Wstępne ustalenia pozwalają przypuszczać, że w roku 2012 Seminarium zawita do kolejnego ośrodka akademickiego.

Piotr Ziemiński

ℒℒℒ